

**BURSA'DA YÜKSEKÖĞRENİM
GÖREN ULUSLARARASI KIZ
ÖĞRENCİLER ÇALIŞTAYI**

İÇİNDEKİLER

Giriş.....	03
Uluslararası Öğrencilerin Türkiye'ye Gelmeden Önce Yaşadıkları Sorunları.....	05
İdari Ve Bürokratik Sorunlar & Ekonomik Problemler	09
YÖK Ve Üniversiteler	13
Barınma Sorunları, Sgk Ve Sağlık Hizmetlerine Erişim.....	17
Kültürel Ve Sosyal Entegrasyon & Kültür Şoku Ve Psikolojik Problemler	21
Mezuniyet Süreci Ve İstihdam Problemleri	25
Kriz Bölgelerinden Gelen Uluslararası Kız Öğrenciler	29
Sonuç.....	32

GİRİŞ

Büyük medeniyetlere ev sahipliği yapan ve üç kıtada hüküm sürmüş Osmanlı Devletinin kurucu şehri olan Bursa, tarihi boyunca üstlendiği bir arada yaşama tecrübesine sahip olma özelliğini bu günde devam ettiriyor. Bursa tarihi ve kültürel mirası, doğal güzellikleri, üniversitelerinin eğitim kalitesi, büyük bir şehirden beklenen kültür, sanat imkânlarını haiz oluşur, başta İstanbul olmak üzere İzmir ve Ankara gibi büyükşehirlere yakınlığı nedeniyle de bir cazibe merkezi olarak Uluslararası öğrencilerin ülkemizde tercih ettikleri şehirlerin arasında önemli bir cazibe merkezi konumunda.

Bu durum şehrimizi tercih eden uluslararası öğrencilerin sayısını her geçen yıl artmasına vesile olmaktadır. Afrika'dan Asya'ya, Ortadoğu'dan Güney Amerika'ya kadar farklı ülkelerden yüzlerce öğrenci Bursa Uludağ Üniversitesi ve Bursa Teknik Üniversitesine eğitim için kaydoluyor.

Bugün şehrimizde 8 Bini aşkın uluslararası öğrenci eğitim almaktadır ve bu öğrencilerin yarısına yakını uluslararası kız öğrenciler oluşturmaktadır ve kız öğrencilerin sorunlarının müstakil bir başlık altında tartışılmasını gerekli kılan ana unsurdur. Eğitim, ikamet, vize vb. resmi süreçler tüm uluslararası öğrencilerin tamamının sorumlu süreçler olmakla birlikte fiziksel ve psikolojik açıdan bakıldığında barınma, ekonomik şartlar gibi yaşam idamesi için gerekli desteklerin temini kız öğrenciler için daha da elzem hale gelmekte ve oryantasyon süreci, adaptasyon ve kültürel uyum hususun da erkek ve kız öğrencilerin psikolojik durumları da farklılık arz etmektedir.

Bursa Kent Konseyi işbirliği ile her birisi şehrimizin ve ülkemizin gönüllü kültür ve medeniyet elçisi olacak olan uluslararası kız öğrencilerin mevcut sorunlarını tartıştığımız ve çözüm önerilerini değerlendirdiğimiz çalıştay programı ile uluslararası kız öğrencilere şehrimizin ve ülkemizin misafiri oldukları hissini daha da kavileştirerek vermeyi; eğitimin uluslararasılaşması hususunda kamuoyunda bir bilinç oluşmasına katkı sağlamayı ve şehrimizin bilim, kültür ve eğitim tecrübesine katma değer oluşturmayı hedefledik.

İpekyolu Uluslararası Öğrenci Derneği olarak 10 yıla yakın süredir yaptığımız çalışmalar ve uluslararası öğrenci hareketliliğine dair edindiğimiz büyük

tecrübe ışığında, Bursa Kent Konseyi'nin işbirliği ve ev sahipliğinde gerçekleştirdiğimiz Bursa'da Yükseköğrenim Gören Uluslararası Kız Öğrenciler Çalıştayı, 7 ayrı konu başlığında Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa Teknik Üniversitesi, Bursa İl Göç İdaresi, Bursa İl Müftülüğü, Diyanet Vakfı Bursa Şubesi, Kızılay Bursa Şubesi, Uluslararası Doktorlar Derneği (AID) Bursa Temsilciliği, Uluslararası Murat Hüdavendigar Anadolu İmam Hatip Lisesi, sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ve uluslararası kız öğrencilerin katılımı ile organize edilmiştir.

Çalışmanın şehrimiz, ülkemiz ve uluslararası öğrencilerimiz için hayırlı olmasını dileriz.

TÜRKİYE'YE GELME SÜRECİNDE YAŞADIKLARI SORUNLAR

SORUNLAR

Türkiye'ye gelmeden önce Bursa'daki üniversitelerin eğitim sistemi, Türkçe Dil Eğitimi ve YÖS süreci ile ilgili doğru bilgiye ulaşamamak, yanlış yönlendirmeler sürecin uzamasına sebep olmaktadır.

Özellikle Özbekistan ve Afganistan'dan gelen hanım öğrencilerin vize alım sürecinde maliyetli prosedürlerle karşılaştığı tespit edilmiştir. Vize işlemlerinde banka hesaplarında belirli bir meblağın olması ve bu işlemin yapılması için referans olacak yetkili kişiler talep edilmektedir.

Uluslararası öğrencilerin Türkiye'de lisans eğitimi alabilmesi için öncesinde YÖS sınavından üniversitenin belirlediği puanı alması gerekmektedir. YÖS içeriğinin sınav merkezi, sınav ücreti ile ilgili doğru bilginin ilgili kanallardan verilmesi kız öğrencilerin ülkeye geldiği ilk yılda mağdur olmasına sebep olmaktadır.

Lisans eğitiminden önce TÖMER'de alınan Türkçe eğitimi ücreti Bursa'ya yeni gelmiş, barınma ve gündelik yaşamın idamesi için gerekli belirli bir harcama yapmakta olan öğrenciler için ciddi bir maddi külfet oluşturmaktadır. Lisans veya lisansüstü eğitim alacağı bölüme göre yeterli düzede akademik dil eğitimi verilmesi hali hazırda adaptasyon sürecinde eğitim sistemi gibi temel başlıklarda uyum

sürecinde olan kız öğrenciler için problem teşkil etmektedir.

Diyanet Vakfı Bursu ile siyasi, ekonomik, sosyal vb. kriz bölgelerinden gelen kız öğrencilerin diğer öğrencilere nazaran farklı bir prosedür uygulanmaması, öğrencilerin psikolojik problemler yaşamasına sebep olmaktadır. Not ortalamasının düşüklüğü sonucunda burs kesintisi ve yurttan çıkarılma işlemlerinin uygulandığı görülmektedir. İlahiyat harici başka bir bölüm tercihi yapılamaması öğrenciyi kısıtlamaktadır. Farklı bir bölüm tercih ettiklerinde yurt ile ilişkin kesilmesi uygulanmaktadır.

Türk öğrencilerin yatay geçiş haklarının uluslararası öğrencilerin kullanamaması öğrenciler için sorun teşkil etmektedir.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Türkiye'ye gelmeden önceki süreçte, her ülkenin kendi dilinde YÖS, TÖMER, üniversite eğitim sistemi ve modeli ile ilgili güncel bilgiler içeren internet sitesi / portal oluşturulabilir.

Konsolosluklar, büyükelçilikler ve farklı dış misyonlarda ve havaalanlarında uluslararası öğrenci ofisleri açılarak Türkiye'ye gelmeden önceki süreç hakkında danışmanlık hizmeti temin edilebilir.

YTB, Diyanet Vakfı ya da herhangi bir kurum, kuruluş desteği almadan Bursa'da eğitim hayatını sürdüren kız misafir öğrencilerin barınma hususunda maddi olarak

zorluk çekmemesi için özellikle ilk yıl KYK yurdunda ek kontenjan açılabilir.

TÖMER'deki Türkçe Dil Eğitim ücreti öğrencilerin geldikleri kaynak ülkelerin ekonomik ve sosyal koşulları dikkate alınarak makul bir seviyede tutulmalıdır.

TÖMER'de Türkçe Dil Eğitimini tamamlayan lisansüstü eğitime başvuracak her öğrenciye ilave olarak akademik dil eğitimi verilmesi eğitim sürecini kolaylaştırılabilir.

TDV bünyesinde Bursa'ya eğitim için kriz bölgelerinden gelen öğrencilere pozitif ayrımcılık yapılmalıdır. Özellikle Doğu Türkistanlı kız öğrencilerin ailelerine ulaşma imkânının olmaması, birçoğunun aile bireylerinin hapis ya da toplam kampanyada bulunmalarından dolayı yaşadıkları psikolojik sarsıntı sebebiyle not ortalamasının düşüklüğü söz konusudur. Bundan dolayı burs kesintisi ve yurttan çıkarılma işlemlerinin uygulama sürecinden önce belirli bir süre verilerek telafi etmelerine imkân sağlanabilir. Burs kesintisi ve barınma desteğinin kesilmesi kriz bölgelerinden gelen öğrencilerin olumsuz durumlarını derinleştirmektedir.

TDV bünyesinde burslu olarak eğitim alan kız öğrencilerin Türkiye'ye gelmeden önce ilahiyat dışında başka bir bölüm tercihi yaptıklarında karşılaştıkları durumlar öncesinde bilgilendirilmelidir. Bu minvalde oluşacak sorunlar çözülebilir.

İDARİ VE BÜROKRATİK SORUNLAR & EKONOMİK PROBLEMLER

SORUNLAR

- Göç İdaresine yapılan randevu başvurularında, gelen randevuların uzun tarihli olması sebebiyle özellikle eğitim dönemlerinin sonunda ülkesine gitmek isteyen kız öğrencilere engel teşkil etmektedir.
- Türkiye'ye yeni gelmiş ve henüz TÖMER'e kayıtlı olup, üniversitede bir bölüme yerleşmemiş öğrencilere Göç İdaresi tarafından verilen turistik vize, öğrencilerin kültürel, sosyal adaptasyon sürecini kapsayan ilk yıllarında vize sürelerinden dolayı Göç İdaresine daha fazla iletişim kurmalarını gerektirmektedir. Öğrencilerden, öğrencilik üzerinden oturma izninin alabilmeleri için Üniversiteye kayıtlı olması gerektiği iletilmektedir. Uyum sürecinde Göç İdaresi personeli tarafından karşılaştığı muamele öğrenciyi psikolojik olarak yıpratmakta.
- Bursa'da öğrenim gören Asya Bölgesinden gelen kız öğrencilerin ülke konsolosluklarının olmaması pasaport işlemlerinde maddi sıkıntılar yaşanmasına sebep olmaktadır.

BURSA'DA YÜKSEKÖĞRENİM GÖREN ULUSLARARASI
KIZ ÖĞRENCİLER ÇALIŞTAYI

- Türkiye'ye yeni gelen hanım öğrenciler muhatap oldukları devlet kurumları çalışanlarının zaman zaman bazı olumsuz tutumlarından dolayı Türkiye'ye karşı olumsuz önyargı sahibi olmalarını tetiklemektedir.
- İdari Kurumlarda çalışan personellerin yeterli, doğru bilgiye sahip olmamasından kaynaklı problemler yaşanmaktadır. Özellikle kriz ve savaş bölgelerinden gelen kız öğrencilerde bu olumsuz tutum daha derin izler bırakmaktadır.
- Göç İdaresinde öğrencilere verilen ikamet sürelerinin personele göre değişkenlik arz etmesi adaletli bir prosedür olmadığına dair bir düşüncüyü doğurmaktadır. Bu duruma akademik gelecek vaat eden nitelikli öğrencilerin ülkemizden uzaklaşması ve Türkiye'ye dair olumsuz bakış açısına katkı sağlamaktadır.
- Uçak fiyatlarının çok fazla olmasından dolayı uzun yıllar boyunca ülkelerine gidemeyen öğrencilerde psikolojik problemler gözlenmektedir.
- Bursa'da şehir içi ulaşımda 25 yaş üstü öğrencilerin öğrenci ulaşım kartı alamaması maddi açıdan zorlanan öğrenci için külfet oluşturmaktadır.
- Evli olup lisans/ yüksek lisans/ doktora eğitimi alan kız öğrencilerin eşlerinin ve kendilerinin çalışma izni alamaması geçimlerini temin ve eğitim hayatlarını sürdürmek hususunda ciddi sıkıntılar doğurmaktadır.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Göç İdaresindeki personel sayısının artırılması, online işlemler için alt yapı çalışmalarının desteklenerek randevu tarihlerinin başvuru süresine yakın bir tarihe verilmesi temin edilebilir.
- İdari kurumlarda çalışan kadın personelin hemcinslerine empati ile yaklaşması ve yeterli, doğru bilgilendirmesi idari sürecin uzamamasına olanak sağlayacaktır.
- İdari Kurumlarda çalışan personelin güler yüzlü, sabırlı, hoşgörülü yaklaşımı adaptasyon sürecinin daha hızlı atlatılmasında etkili olacaktır.
- Kız öğrencilerin Bursa'ya ilk geldiklerinde muhatap oldukları ilk kurum Göç İdaresidir. İkamet işlemleri ve sonraki süreçte devlet memurları tarafından bazen doğru ve yeterli bilgilendirmeden kaynaklı problemler yaşamaktadırlar. Bilgi eksikliği veya doğru yönlendirme yapılmadığından maddi ödeme yükümlülükleri ile karşılaşmaktadırlar. Bursa'ya yeni gelmiş evli, eğitim alacak bir hanım için zor bir süreç olmaktadır. Bu minvalde; kurumlarda çalışan yetkili kişilere hizmet içi eğitim ve davranış psikolojisi eğitimi verilebilir.
- Göç İdaresi işlemleri öğrencilere için e-mail, SMS ile bilgilendirme yapılabilir.
- Oturum izni, vize süreçleri hususunda yapılan değişiklikler Uludağ Üniversitesi ve Bursa Teknik Üniversitesi üniversite içerisindeki reklam mecralarında duyurulabilir.
- Türkiye'ye yeni gelmiş bir öğrencinin 90 iş günü içerisinde Devlet Sigortası yaptırma hakkı olması sebebiyle, ikamet randevuları bu süre göz önüne alınarak verilmedir. Bu süreyi aşan randevular sonucunda mağduriyetler yaşanmaktadır.
- Evli / çocuk sahibi öğrencilere istisnai çalışma izni verilebilir.
- Öğrencinin muhatap olduğu kurum ve kuruluşlarda çalışan personelin uluslararası öğrencilik, uluslararası öğrenci politikası, öğrencilerin geliş süreçleri ve yasal prosedürler hakkında yeterli donanımına sahip olmaları temin edilebilir.

- Öğrencilerin Türkiye'ye gelmeden önceki süreç, geldikten sonra ilk 3 ay içerisinde yapılması gereken işlemler, devlet kurumlarındaki işlemler hakkında bilgilendirme içeren Türkçe, İngilizce, Arapça olmak üzere 3 dilde kitapçık her yıl güncellenerek basılabilir. Havalimanı, şehirlerin terminallerinde giriş çıkışlarda dağıtımı gerçekleştirilebilir.
- Türkçe eğitimi veren öğretmenlere kurumlar tarafından donanımlı olmaları için eğitim / seminerler düzenlenmeli. Bu vesile ile dil yetersizliğinden kaynaklı akademik başarı sorununun önüne geçilebilir.
- Ulaşımında İndirimli Bursa Kart kullanımında yaş sınırınının 25 yaş üzeri üst sınıra çıkarılması ekonomik olarak öğrenciye kolaylık sağlayacaktır.
- Evli misafir öğrenciler için üniversite bünyesinde ücretsiz veya cüzi miktarda kreş imkanı sağlanabilir.
- THY ile anlaşma sağlayarak daha uygun bilet alım imkânı sağlanabilir.

YÖK VE ÜNİVERSİTELER

SORUNLAR

1. ÜNİVERSİTEYE GİRİŞ

a.Yös Sürecinde Karşılaşılan Problemler

- Uluslararası öğrencilerin farklı üniversitelere ait birden fazla YÖS sınavlarına girmek zorunda olması, kendilerini zihinsel, psikolojik ve maddi olarak zorlamaktadır.
- Sınav dilinin öğrencinin anlayabileceği bir Türkçe ile yapılmaması nedeniyle sınav esnasında anlama sorunları yaşanmaktadır.
- Sınav ücretlerinin yüksek olması öğrenciyi maddi olarak zorlamaktadır.
- Öğrenciler tercih sürecinde üniversite tercihi sayısında bir sınırlandırmada bulunulmaması ve buna bağlı olarak üniversite kontenjanlarından faydalanamamaktadır.

b.Üniversite Diploması Denkliğinde Karşılaşılan Problemler

- Bazı ülkelerin Yüksek lisans, lisans diplomalarının YÖK tarafından kabul edilmemesi öğrenciyi mağdur etmektedir.
- Konsolosluklarda vize sorunları yaşanmaktadır. Vize sürelerinin kısa olmasından sebep ikamet ile ilgili sorunlar yaşanmaktadır.

c.Üniversite Eğitimi Sırasında Yaşanan Problemler

- Üniversitelerde uygulanan çan eğrisi siteminden kaynaklı sorunlar gözlenmektedir. Türk öğrencilere nazaran konulara hâkimiyet ve dile olan vukufiyetin zayıf olmasından dolayı bu sisteme dâhil olan öğrenciler, akademik başarı sağlayamamaktadır.
- Türkçe olarak okuma ve yazmada uluslararası öğrenciler diğer öğrencilere nazaran daha yavaş olduğu saptanmıştır. Bu sebeple sınav süreleri yetersiz gelmektedir.
- TÖMER'de alınan dil ile eğitim sürecindeki akademik dil aynı olmamasından dolayı öğrenciler, akademik eğitim sürecinde zorlanmaktadır.
- Üniversitede eğitim veren öğretim elemanlarının uluslararası öğrenciye kendi dilinde, kültüründe bulunmadığı bir ülkede olduğunu göz önüne alarak hoşgörü ile yaklaşmaması öğrencide psikolojik problemler oluşturmaktadır.
- Lisansüstü eğitimi alan öğrenciler, bazı danışman hocalarının dil yetersizliği ve uzmanlık alanındaki yetersizliğini dile getirmişlerdir.
- İbadet alanlarının her bölümde yeterli olmaması bloklar arası gidiş-geliş sürelerinin uzamasıyla ders giriş saatine etki etmektedir.
- Ders seçiminde, otomasyon sisteminde alt yapı sorunları yaşanmaktadır. Ders seçimi sırasında seçmeli zorunlu derslerin seçilememesinden dolayı dönem uzadığı saptanmıştır.
- Bölüm ve idari birimler arasında intibak sıkıntıları yaşanmaktadır.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- YÖS merkezi hale getirilebilir. Bu vesile ile hem zaman hem de ekonomik tasarruf sağlanacaktır.
- Sınav içeriği yeniden gözden geçirilerek, uluslararası öğrencilerin ortalamasına uygun bir hale getirilebilir.
- Sayısal ve Sosyal bölümlere girecek öğrencilere 2 farklı sınav yapılabilir. YÖS uygulayan üniversitelerin her iki alana yönelik ölçme değerlendirme yapımları öğrenci seçimlerinin sağlıklı yapılabilmesinin önünü açabilir.
- Sınav ücretlerinin belirlenmesi hususunda yıllık enflasyon verilerine göre sabit bir aralık belirlenebilir.
- Üniversitelerin sürekli eğitim merkezleri üzerinden YÖS Hazırlık sınıfları açılabilir. Bu merkezler nezdinde maddi imkânı olmayan uluslararası öğrencilere fırsat tanınabilir.
- YÖS Hazırlığı için uzaktan eğitim imkânları genişletilebilir. Yabancılar Meclisi ve BUSMEK işbirliği ile daha uygun kurslar düzenlenebilir.
- Eğitim ataşeliği hususunda öğrenciler bilgilendirilmelidir. Diploma denklikleri anlaşma yapılan ülke ve üniversitelerin sayısı artırılabilir.

- Üniversiteler lisansüstü eğitime uluslararası öğrenci kabulünde kendi öğrencilerine öncelik tanıyıp, mülakat, alan becerisine yönelik sınavlar uygulanabilir. Mezuniyet tezi gibi proje ödevleri verilebilir.
- Türkiye Büyükelçiliği vize işlemleri için daha esnek süre tanımlayabilir.
- Uluslararası öğrenciler yönelik takviye dersler ve takviye sınıfları oluşturulabilir. Çan eğrisi dışında geçme notu ile değerlendirme yapılmalıdır.
- Üniversitelerde seçmeli olarak akademik Türkçe dersi verilebilir.
- Uluslararası öğrencilere yönelik dil yetersizliğinden dolayı ilk 2 yıl yaz okulu imkânı tanınabilir.
- Danışman hoca seçiminde başka üniversiteden eş danışman seçimi imkânı tanınabilir. Türk danışman hoca harici yabancı hoca seçeneği de eklenebilir.
- Kontenjanlar uluslararası öğrenciler için ayrılarak düzenlenebilir.
- Bölümden kaynaklanan problemler ile ilgili olarak idari birimlerle olan iletişimlerini kuvvetlendirecek ve öğrencilerin rahat iletişim kurabilecekleri sistem geliştirilebilir.

BARINMA SORUNLARI, SGK VE SAĞLIK HİZMETLERİNE ERİŞİM

SORUNLAR

Barınma Sorunları

- Bursa'ya yeni gelmiş kız öğrenciler nezdinde ilk ve en önemli husus güvenli bir şekilde barınma imkânı bulmaktır. Gelen uluslararası kız öğrenciler şayet YTB ya da TDV himayesinde burslu değilse özel yurt veya STK'lara başvuru yapmakta ya da kendi imkânları ile ev tutmaktadırlar.
- Barınma, burslu olmayan uluslararası kız öğrenciler için ciddi bir sorun teşkil etmektedir.
- Kendi imkânları ile ev kiralamak isteyen kız öğrenciler, ev sahiplerinin yabancı uyruklu olmalarına istinaden kiraya vermekte isteksiz davrandığını aktarmışlardır. Bazı ev sahiplerinin fahiş kira ücretleri talep ettiği ve evden çıkma durumunda da depozitonun geri verilmediği durumlarda tespit edilmiştir.
- Bazı özel ya da STK yurtlarının uluslararası kız öğrencilere yönelik zorlayıcı ve katı kuralları kültürel, sosyal uyum sürecinde olan öğrencileri psikolojik olarak olumsuz şekilde etkilemektedir.

- Bursa'da mevcut KYK, özel ya da STK yurtlarının kapasitesinin yeterli olmaması uluslararası kız öğrencilerin barınma sorunlarını derinleştiren bir diğer unsurdur.

SGK Sorunları

- Uluslararası öğrenciler Türkiye'ye geldikleri ilk 3 ay içerisinde devlet sigortasına başvuru yapmaları gerekmektedir. Bu süre zarfındaki başvuruda bulunmayan uluslararası öğrenciler eğitim hayatları boyunca yalnızca özel sigorta yapabilmektedirler.
- Sosyal Güvenlik Kurumu genel sağlık sigortası primlerinin yüksek maliyeti, uluslararası öğrencilerin özel sigorta şirketlerine yönelmelerine sebebiyet teşkil etmektedir.
- Türkiye Bursları himayesinde eğitim gören uluslararası öğrencilerin genel sağlık sigortaları, YTB tarafından karşılanmaktadır. Bununla birlikte, prim ödemelerinin gecikme durumlarında Türkiye Burslusu öğrencilerde mağduriyetler yaşanmaktadır.
- İkamet işlemleri için sigorta yapılması gerekmektedir. Öğrenciler maddi olarak daha cüzi bir miktarda olan özel sigortayı tercih etmektedir. Özel sigorta kapsamında sağlık hizmetlerinden ücretsiz faydalanılmamaktadır. Özel sigorta şirketlerin sunduğu imkânlar kısıtlı olduğundan, uluslararası kız öğrenciler sağlık harcamaları hususunda ciddi bir maliyetle karşı karşıya kalmakta ve özel sigorta şirketlerinin anlaşmalı olduğu sağlık kuruluşları sınırlı sayıda olduğundan nitelikli bir tedavi imkânından yoksun kalmaktadırlar.
- Uluslararası hanım evli öğrencinin sigortasının çocuğunu kapsamaması aileyi maddi açıdan mağdur etmektedir.
- Yeterli dil yetkinliği olmayan uluslararası kız öğrenciler hastanelerde ilgili klinikleri bulma ve muhatap oldukları hekime şikâyet konu rahatsızlığını iletmede sorunlar yaşadıklarını dile getirmişlerdir.
- Acil durumlarda hasta olarak hastaneye başvuran uluslararası kız öğrencilerin bir kısmı genel sağlık sigortasına akredite olmamalarından

dolayı ödemesini aktifleştirmesi şartı ile tedaviye alınacağı iletilmiştir. Üniversitede kayıtlı öğrenci olup genel sağlık sigortası olmayan öğrenciler ise kamu hastanelerinde sağlık turizmi kapsamında değerlendirildiğinden yüksek meblağlar ile karşılaşmaktadırlar.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Uluslararası kız öğrencilerin istismara açık yönleri göz önünde bulundurularak, en temel ihtiyaçları olan barınma hususunda alternatiflerin genişletilmesi hususu bir politika olarak gündeme alınmalıdır.
- Çeşitli sebeplerle mağduriyet yaşayan uluslararası kız öğrencilere yönelik ücretsiz geçici ve kalıcı kapsamda düşük maliyetli barınma imkânları tesis edilmelidir.
- Ülkelerinden geldiklerinde kalmaya hiçbir yer bulamayanlar için can ve mal güvenliği kapsamında 15 günlük bir destek sağlanabilir.
- Kültürel, sosyal ve psikolojik uyum sürecindeki öğrenciler devlet ve STK yurtlarında yakın kültürdeki öğrenciler ile aynı odalara yerleşiminin sağlanması, uyum sürecinin başarılı bir şekilde geride bırakılmasına katkı sağlayacaktır.
- Eğitim için ülkemizi tercih eden uluslararası öğrencilerin geldikleri

coğrafyalar ve kültürleri göz önünde bulundurulduğunda, evli olarak gelen uluslararası öğrencilerin sayısının azımsanmayacak düzeyde olduğu görülecektir. Bu minvalde evli uluslararası kız öğrenciler için maliyeti düşük barınma alternatifleri düşünülmelidir.

- Kayıt süreçlerinin başladığı ve yoğunluğunun devam ettiği zaman dilimlerinde, uluslararası kız öğrencilerin havaalanına inişinden, eğitim göreceği şehre yerleşimine kadar olan süreçte öğrenciye eşlik edecek bölgeye hâkim bir öğrenciler üzerinde gönüllü rehberlik sistemi alt yapısı oluşturmalıdır.
- Uluslararası öğrenciye yönelik farklı dil seçenekleri olan internet sitesi ile barınma imkânları, sağlık imkânları hususunda bilgi aktarımı, tecrübe aktarımı yapabilecekleri platform kurulması faydalı olacaktır.
- Devlet sigortasının ilk 3 ay içerisinde başvurma şartı kaldırılmalı ve başvuru süresi uzatılmalıdır.
- Devlet sigortası, özel sigorta ücretleri enflasyon rakamlarına göre belirli bir aralıkta sabitlenebilir.
- Özel sigortaların kapsamı genişletilerek öğrenciye sağlık konusunda kolaylık sağlanmalıdır.
- Üniversitelerde Toplum Hizmet dersi kapsamında hastane, göç idaresi vb. resmi kurumlarda uluslararası öğrenciye rehberlik eden öğrencilere ek ders notu ile teşvik edilebilir.
- Evli uluslararası kız öğrencilere ait olan devlet sigortası çocukların da hizmet alabileceği şekilde genişletilmelidir.

KÜLTÜREL VE SOSYAL ENTEGRASYON & KÜLTÜR ŞOKU VE PSİKOLOJİK PROBLEMLER

SORUNLAR

- Uluslararası hanım öğrencilerin Türkiye’de toplumun kadın-erkek değer yargılarından etkilendiği gözlenmektedir.
- Toplumda uluslararası öğrencilerin geldikleri coğrafya ve kültür havzasına dair nitelikli bir bilgi sahibi olmamasından kaynaklı olarak öğrencilere yöneltilen sorular ya da önyargılı ifadeler, uluslararası kız öğrencileri olumsuz olarak etkilemektedir.
- Uluslararası kız öğrenciler, Türkiye’ye gelirken yeterince bilgi sahibi olarak gelmedikleri veya edindikleri bilgilerin hatalı ve yanlış olması nedeniyle uyum sürecinde problemler yaşamaktadırlar.
- Uluslararası kız öğrenciler kültürlerine ait yöresel kıyafetlerinden; şapka, peçe, peruk gibi aksesuarlardan dolayı olumsuz söylem ve davranışlarla karşılaşabilmekte ve bu gibi durumlar kültürel ve sosyal adaptasyon sürecini zorlaştırmaktadır.

BURSA'DA YÜKSEKÖĞRENİM GÖREN ULUSLARARASI
KIZ ÖĞRENCİLER ÇALIŞTAYI

- Uluslararası kız öğrencilerin Türkçe Dil Eğitimi sürecinde karşılaştıkları olumsuz tutum ve davranışlar uyum sürecinin uzamasına vesile olmaktadır.
- Arkadaş seçimlerinde ilk eğilimin Türk öğrencilere yönelik olduğu; ancak dil yetersizliği, olumsuz deneyimler ve özgüven azalmasıyla kalıcı eğilimlerin öğrencinin kendisi ile benzer duyguları yaşayan uluslararası kız öğrencilere yönelik olduğu tespit edilmiştir. Bu durum uyum ve entegrasyon sürecini zorlaştıran unsurlardandır.
- Uluslararası kız öğrencilerin sosyal ve kültürel olarak kendini ifade edebileceği, ülkeye yeni geldiğinde yaşadığı kültür şokunu atatabileceği mekânların ve STK'ların eksik olduğu ifade edilmiştir.
- Türk öğrencilerin uluslararası öğrenci politikası ile ilgili yeterli bilgi sahip olmamasından kaynaklı soru yöneltmesi, olumsuz tutum sergilemeleri, uluslararası kız öğrencilerde psikolojik problemlere sebep olmaktadır.
- Uluslararası kız öğrencilerde, Türkiye'ye ilk geldikleri yıl içerisinde yeme-içme alışkanlıklarında farklılaşma, iştahsızlık, beslenme yetersizliği gibi tıbbi sorunlar yaşandığı dile getirilmiştir.
- Öğrencinin kendi ülkesine geri dönme isteğinin ilk yıllarda daha fazla olduğu; bu duruma etken olarak Türkçeyi yeterli şekilde bilmemek, Türk toplumunun ön yargıları, küçük yaşta Türkiye'ye gelmek olduğu ifade edilmiştir.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Uluslararası öğrencilerin Türk kültürü, Türk toplumun sosyal yaşamı öğrenmesiyle ilgili sosyal, kültürel ağırlıklı faaliyetler, STK'lar ve üniversiteler aracılığı ile hayata geçirilebilir.
- Sosyal entegrasyonu sağlarken kültür şokunun psikolojik aşamalarından biri olan savunma reflekslerini dengelemek için kültür ve kimliklerini canlı tutmaları; ülke birlikleri ve toplulukları gibi benzer kültürdeki uluslararası öğrencilerle birlikte vakit geçirecekleri ortamların sayısı artırılabilir.
- Üniversite, STK, halk bağlamında uluslararası öğrencilerin bir araya getirilerek tanışmanın önemini hatırlatacak platformlar oluşturulabilir, ortak projeler yapılabilir.
- Uluslararası kız öğrencilerin toplum içinde ve öğretim kurumları içerisinde karşı karşıya kaldıkları olumsuz tavır ve önyargılara karşılık uluslararası öğrenci dolaşımı hakkında kamuoyunu bilgilendirici faaliyetler yapılabilir ve medya ve sosyal medya araçlarında kamu spotları yayımlanabilir.
- Akran iletişimi tesis edilerek uluslararası kız öğrencilerin kendi aralarında değişik kademelerdeki öğrencilere danışmanlık yapma imkânı sağlanabilir.
- Özellikle eğitim yılının ilk senesinde, Üniversiteler nezdinde öğrencinin

kendini ifade etmesine olanak sağlamak amacıyla dijital çağda gençler arasında yaygın olan ve ilgi ile takip edilen youtube / instagram kanallarından blog / vlog çekimi sağlanabilir.

- Üniversiteler, yurtlar ve STK'lar nezdinde farklı platformlarda, uluslararası kız öğrencilerin kendilerini ve kültürlerini ifade edebilecekleri ülke tanıtım ve kültür günleri düzenlenebilir.
- Birlik, beraberlik ve kardeşlik ruhunu diri tutmak için ortak payda da buluşulan sosyal, kültürel ve akademik organizasyonlar tertip edilebilir.
- Üniversite ve yurtlar gibi uluslararası kız öğrenciler ile muhatap olan kamu personelerine uluslararası öğrencinin kültür& sosyal entegrasyon süreci hakkında hizmet içi eğitim verilebilir.

MEZUNİYET SÜRECİ VE İSTİHDAM PROBLEMLERİ

SORUNLAR

1-Mezuniyet Süreci

- Lisans ve lisansüstü eğitimini tamamlayıp mezun olan uluslararası kız öğrenciler, eğitim süreçlerinin devamı için bekledikleri zaman diliminde barınma ve burs hususunda problemlerle karşı karşıya gelmektedir.
- Lisans, yüksek lisans eğitimini tamamlamak üzere olan ya da tamamlayan öğrencilerde mezuniyet süreci ile birlikte geleceğe dair iş ve kariyer planlama, ülkelerine dönmekle Türkiye’de kalmak arasında kaldıkları kaygılar yaşanmaktadır.
- Ülkesinde çalışma isteği olan uluslararası kız öğrenciler ülkelerinin siyasi, sosyal ekonomik ve istihdam imkânlarını göz önüne alarak kariyer planlaması yapmakta ve özellikle kriz bölgelerinden gelen öğrencilerde mezuniyet süreci sonrasında dair umutsuzluk ve çöküntü halini varlığı dile getirilmiştir.
- Türkiye’de eğitim alan uluslararası kız öğrencilerin bir kısmı aldıkları diplomanın denkliğinin kendi ülke makamlarınca kabul edilmemesi riski ile karşı karşıya kaldıklarını ifade etmişlerdir.

2-Mezuniyet Sonrası Kurumlarla İlişki

- YTB ve TDV himayesinde eğitim alan uluslararası kız öğrenciler mezuniyet sonrasında lisans döneminde sağlanan desteğin devam etmemesinin eğitim süreçlerinin devamını olumsuz etkilediğini ifade etmişlerdir.

3-Staj

- Uluslararası kız öğrencilerin alanlarına göre staj yapabilecekleri firma ve işletmeleri tespit etmede yeterli bilgiye sahip olmaması ve ilgili kurumların bu minvalde yol göstermemesi zorluk yaşamalarına sebep olmaktadır.
- Staj yaptıkları kurum, iş yerlerinde uluslararası öğrenci olmalarından sebep Türk öğrencilere kıyasla farklı tutumlara maruz kalmak psikolojik olarak etkilemektedir.

4-Çalışma İzni

- Misafir öğrencinin Türkiye’de çalışma izni alması zor ve meşakkatli bir süreçtir. Bu sebeple eğitimi devam ederken geçimini çalışarak temin etmek isteyen uluslararası kız öğrenciler, legal olmayan koşullarda çalışmak zorunda kalmakta ve gerek çalışma koşulları gerekse de ücret politikası bağlamında istismara maruz kalabilmektedirler.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Uluslararası öğrencilere, üniversiteler nezdinde eğitimlerini sürdürdükleri süreç zarfında, mezuniyet süreci ve sonrasındaki kariyer planlamaları, Türkiye'deki çalışma şartları hususunda seminerler verilebilir.
- Uluslararası kız öğrencilere ve mezuniyet süreci ve mezuniyet sonrasında psiko-sosyal destek sağlanabilir. Bilhassa kriz bölgelerinde yaşayan öğrencilere bu destek sağlanmalıdır. Bu çalışmalar kamu, üniversite ve STK'lar nezdinde eş güdümlü olarak yürütülebilir.
- Yukarıdaki madde bağlamında, özellikle kendi hesabına eğitim gören uluslararası öğrencilere yönelik rehberlik & danışmanlık hizmeti verebilecek üniversiteler nezdinde danışmanlık ofislerinin kurulması, maddi destek veren kuruluşların sayısının teşvik edilmelidir.
- Uluslararası kız öğrencilere, Üniversitelerin desteği ile eğitim gördükleri alanlarla ilgili olarak yarı-zamanlı iş ve staj imkânı oluşturulabilir.
- Uluslararası öğrencilere yönelik olarak çalışma izni süreci kısaltılmalı ve başvuru süreçleri kolaylaştırılmalıdır. Bu çerçevede çalışma izni, süreç ile ilgili danışmanlık ofisleri kurulabilir.
- Mezuniyet sonrası öğrenciye iş bulana kadar hayatını idame ettirebilmesi için geri ödemeli burs desteği sağlanabilir.
- Uluslararası öğrencilerin, mezuniyetleri sonrası İş-Kur'a başvurabilmesinin önü açılabilir.

KRİZ BÖLGELERİNDEN GELEN ULUSLARARASI KIZ ÖĞRENCİLER

SORUNLAR

- Doğu Türkiştân, Irak, Suriye, Yemen, Afganistan'dan Bursa'ya eğitim için gelen uluslararası kız öğrencilerin sorunları dile getirildi.
- Kriz bölgesinden gelen öğrenciler, diğer bölgelerden gelen öğrencilere nazaran hedeflerinin olmaması, ülkelerine dönmelerinin getireceği riskler, nereye gideceklerini bilememeleri, eğitim hayatlarındaki başarısızlık ve bu durumlara bağlı olarak gelişen kaygılar nedeniyle hayatlarının ciddi derecede olumsuz etkilendiğini dile getirmişlerdir.
- Doğu Türkiştân'dan gelen uluslararası kız öğrencilerin bir kısmının aileleri ile hiçbir şekilde iletişim kuramaması, iletişim kurabilenlerin ise bu imkâna sürekli erişememesi psikolojik bir sarsıntı yaşamamalarına sebep teşkil etmektedir ve bu durum sosyal hayata entegre olamama, eğitim hayatlarını akademik başarılarının olumsuz etkilenmesi sonuçlarını doğurmaktadır.
- Afganistan, Yemen ve Iraklı uluslararası kız öğrenciler, mezuniyet sonrası

ülkelerine dönseler de iş bulma imkânının kısıtlı olmasından ve siyasi ve ekonomik şartların zorluğundan dolayı

- Kriz bölgelerinden gelen uluslararası kız öğrenciler diğer uluslararası kız öğrencilere kıyasla ülkesinin kaos haline gelmiş siyasi, sosyal hayatı içinden ayrılarak Türkiye'ye gelmektedirler. Bu koşullar içinden gelen öğrencilerin sosyal uyum ve kültür şoku sürecini kolay atlatamadıkları, yaşadıkları psikolojik problemlerin daha ağır seyretmekte olduğu ve eğitim süreçlerini güçlükle sürdürdükleri tespit edilmiştir.
- Türkiye'nin son yıllarda yürüttüğü Suriye politikası akabinde Suriyeli öğrencilere karşı eğitim, staj süreçlerinde ön yargı, olumsuz tutumlar sergilenmektedir.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Kriz bölgelerinden gelen uluslararası kız öğrencilere, üniversiteler nezdinde ücretsiz psikolojik danışmanlık hizmeti sağlanabilir.
- Üniversite kulüpleri ve uluslararası öğrenciler arasında iletişimi sağlamak için organizasyonlar düzenlenebilir. Misafir öğrenciler hali hazırda aynı eğitimi aldıkları arkadaşlarına ülkelerini tanıtarak, Türk öğrenciler de Türkiye'yi tanıtarak rehberlik edebilirler.

- Kriz Bölgelerinden gelen kız öğrencilere eğitim hayatları bittiğinde iş bulmaları hususunda destekleyici argümanlar üretilmelidir

SONUÇ:

Dünyanın farklı coğrafyalarından her yıl yüzbinlerce genç daha iyi bir eğitim, dolayısıyla daha iyi bir gelecek için farklı bir ülkeye gitmekte. Uluslararası öğrencilere cazip eğitim fırsatları sunan ülkeler ekonomi, kültür, bilim, sanat, teknoloji, sanayi, nitelikli işgücü, kamu diplomasisi alanlarında oldukça büyük kazanımlar elde ediyorlar. Ülkemiz ABD, İngiltere, Almanya, Kanada gibi uluslararası öğrencilerin yoğun olarak tercih ettikleri ülkeler gibi bu alanda söz sahibi olmak için, özellikle son 10 yıl içinde, yukarı yönlü bir hareketlilik içine girdi. 2019-2020 Eğitim yılı itibarıyla ülkemizde yaklaşık 180 Bin uluslararası yükseköğrenim görüyor. Önümüzdeki yıllarda bu sayının istikrarlı bir şekilde artacağı ve ülkemizin 250 Bin uluslararası öğrenciye ev sahipliği yapacağı devlet politikası olarak benimsendiğini müşahade etmekteyiz.

Ülkemizi yükseköğrenim için tercih eden öğrencilerin eğitim vizelerinin alınmasından mezun oldukları zamana kadar geçen süre zarfında bir dizi sorunla karşılaştığı, konunun ilgilisi kurum ve kuruluşların malumudur. Uluslararası eğitimin psikolojik, fiziksel ve ekonomik bağlamda maliyetleri söz konusudur ve bu durum son derecede doğaldır. Bu öngörülebilir maliyetlerin haricinde karşılaşılan ve mevcut problemleri daha da derinleştiren sorunlu alanların varlığı da yadsınamaz bir gerçekliktir. Kamuoyunun uluslararası öğrenci hareketliliği alanında farkındalığının artırılması, uluslararası öğrencilere dolaylı ya da dolaysız temas eden kurumlar arası eşgüdümün temin edilmesi, sürdürülebilir ve insancıl bir uluslararası öğrenci politikasının inşası, öngörülebilir sorunların daha yumuşak geçişlerle giderilmesine katkı sunacağı gibi, problemlere kaynaklık teşkil eden alanlarında önünü tıkayacaktır.

Bu minvalde “Bursa’da Yükseköğrenim Gören Uluslararası Kız Öğrenciler Çalıştayı” programımızın gerçekleşmesinde destek ve katkılarını esirgemeyen Bursa Kent Konseyi Başkanlığına teşekkürü bir borç biliyoruz.

Çalıştaya çok kıymetli temsilcilerini gönderen Bursa Uludağ Üniversitesi Rektörlüğüne, Bursa Teknik Üniversitesi Rektörlüğüne, Bursa İl Göç İdaresi Müdürlüğü’ne, Bursa İl Müftülüğüne, Diyanet Vakfı Bursa Şubesi’ne, Kızılay Toplum Merkezi’ne, Uluslararası Doktorlar Derneği (AID) Bursa Temsilciliği’ne, Uluslararası Murat Hüdavendigar Anadolu İmam Hatip Lisesi’ne, İHH İnsani Yardım Vakfı Bursa Şubesi’ne, sivil toplum kuruluşlarına ve tüm katılımcılara teşekkür ediyoruz. Ayrıca, programın icrasında emeği geçen tüm gönüllü ve profesyonel ekibimize, gönüllülerimize ve en önemlisi değerli görüş ve önerileri için uluslararası kız öğrencilerimize şükranlarımızı sunarız.

Ebubekir Armağan

*İpekyolu Uluslararası Öğrenci Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı*